

МІНІСТЕРСТВО БУДІВНИЦТВА, АРХІТЕКТУРИ
ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Н А К А З

09.06.2006 N 193

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
11 серпня 2006 р.
за N 969/12843

Про затвердження Тимчасового порядку
здійснення на території України пошуку,
ексгумації та перепоховання останків осіб,
які загинули внаслідок воєн, депортацій
та політичних репресій, і впорядкування
місць їх поховання

На виконання вимог постанови Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2000 року N 1867 "Про затвердження Комплексної програми пошуку і впорядкування поховань жертв війни та політичних репресій" (із змінами) та доручення Кабінету Міністрів України від 29 березня 2006 року N 8521/5/1-06, з метою забезпечення організації робіт з пошуку, ексгумації та перепоховання останків осіб, які загинули внаслідок воєн та політичних репресій, і впорядкування місць їх поховання на території України Н А К А З У Ю:

1. Затвердити Тимчасовий порядок здійснення на території України пошуку, ексгумації та перепоховання останків осіб, які загинули внаслідок воєн, депортацій та політичних репресій, і впорядкування місць їх поховання, що додається.

2. Визнати такими, що втратили чинність, накази Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 9 лютого 1999 року N 24 "Про затвердження Інструкції про порядок пошуку та обліку місць поховання громадян іноземних держав, які загинули внаслідок воєн, депортацій та політичних репресій, на території України", зареєстрований у Міністерстві юстиції України 25 лютого 1999 року за N 116/3409, та від 9 лютого 1999 року N 25 "Про затвердження Інструкції про порядок здійснення перепоховання останків громадян іноземних держав, які загинули внаслідок воєн, депортацій та політичних репресій на території України", зареєстрований у Міністерстві юстиції України 24 квітня 1999 року за N 255/3548.

3. Управлінню благоустрою та комунального обслуговування (Я.А.Стеценко) спільно з Юридичним управлінням (В.Л.Коваленко) подати цей наказ у встановленому порядку до Міністерства юстиції України для державної реєстрації.

4. Управлінню благоустрою та комунального обслуговування (Я.А.Стеценко) довести цей наказ до відома місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Г.М.Семчука.

Міністр

П.С.Качур

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства будівництва,
архітектури
та житлово-комунального
господарства України
09.06.2006 N 193

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
11 серпня 2006 р.
за N 969/12843

ТИМЧАСОВИЙ ПОРЯДОК
здійснення на території України пошуку,
ексгумації та перепоховання останків осіб,
які загинули внаслідок воєн, депортацій
та політичних репресій, і впорядкування
місць їх поховання

1. Загальні положення

1.1. Цей Порядок розроблений на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2000 року N 1867 "Про затвердження Комплексної програми пошуку і впорядкування поховань жертв війни та політичних репресій" (далі - Комплексна програма) та доручення Кабінету Міністрів України від 29 березня 2006 року N 8521/5/1-06.

1.2. Порядок установлює єдині правила здійснення на території України пошуку, ексгумації та перепоховання останків осіб, у тому числі іноземців, які загинули внаслідок воєн, депортацій та політичних репресій (далі - полегли особи), і впорядкування місць їх поховання.

1.3. Цей Порядок є обов'язковим для органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій усіх форм власності, які беруть участь у заходах з пошуку, ексгумації та перепоховання останків полеглих осіб, а також упорядкування місць їх поховання.

1.4. Поняття, що використовуються у цьому Порядку, мають таке значення:

польові пошукові дослідження - комплекс технологічних заходів, у тому числі проведення земляних (підводних) робіт стосовно встановлення орієнтовної кількості останків полеглих осіб у межах відповідної земельної ділянки;

спеціальні пошукові дослідження - комплекс технологічних заходів, що передбачає проведення земляних (підводних) робіт стосовно встановлення орієнтовної кількості останків жертв політичних репресій або полеглих іноземців, відомості щодо яких мають грифи обмеженого доступу, у межах відповідної земельної ділянки;

ексгумація останків полеглих осіб - комплекс технологічних заходів щодо вилучення з необлікованих поховань останків полеглих осіб з метою їх ідентифікації та подальшого перепоховання відповідно до чинних ритуальних (релігійних) обрядів;

ідентифікація останків полеглих осіб - комплекс експертних

(лабораторних) дослідницьких заходів щодо визначення імен та інших особистих ознак полеглих осіб;

упорядкування місць поховання останків полеглих осіб - комплекс проектно-вишукувальних та будівельно-опоряджувальних робіт на земельних ділянках, відведених для здійснення перепоховань останків полеглих осіб.

2. Пошук незахоронених останків та необлікованих поховань полеглих осіб

2.1. Польові пошукові дослідження виконуються підприємствами, установами і організаціями, які згідно із своїми статутами мають право проводити таку діяльність, на підставі дозволів, порядок та підстави видачі яких визначаються відповідно до законодавства.

2.2. Спеціальні пошукові дослідження виконуються спеціалізованими державними підприємствами, які здійснюють таку діяльність згідно зі статутом, на підставі дозволів, порядок видачі яких визначається відповідно до законодавства.

2.3. Польові пошукові та спеціальні пошукові дослідження виконуються за результатами історично-архівних досліджень щодо поховань жертв війни та політичних репресій з урахуванням опитування свідків подій минулого.

2.4. Після завершення польових пошукових та спеціальних пошукових досліджень їх виконавці впродовж місяця подають до відповідної регіональної комісії, яка діє відповідно до Типового положення про регіональну комісію у справах увічнення пам'яті жертв війни та політичних репресій, затвердженого наказом Держбуду України від 26 квітня 2001 року N 108, зареєстрованого в Мін'юсті України 8 травня 2001 року за N 408/5599 (далі - регіональні комісії), акти про встановлення місця поховання осіб, які загинули внаслідок воєн, депортацій та політичних репресій (далі - Акт про встановлення місця поховання) (додаток 1).

2.5. Акт про встановлення місця поховання складається особою, уповноваженою підприємством чи установою, що є виконавцем польових пошукових або спеціальних пошукових досліджень згідно з вимогами цього Порядку, за участю осіб, уповноважених відповідним органом виконавчої влади, або (за згодою) відповідним органом місцевого самоврядування.

Акт про встановлення місця поховання підписується особою, відповідальною за здійснення польових пошукових або спеціальних пошукових досліджень, особами, уповноваженими відповідним органом виконавчої влади, або за згодою відповідним органом місцевого самоврядування, та затверджується секретарем регіональної комісії.

2.6. Наявність Акта про встановлення місця поховання є підставою для взяття місця поховання на облік згідно з Порядком організації робіт з пошуку і впорядкування поховань жертв війни та політичних репресій, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20.12.2000 N 1867 (зі змінами), (далі - Порядок організації робіт).

2.7. Польові пошукові та спеціальні пошукові дослідження повинні виконуватися з дотриманням таких вимог:

2.7.1. Перед проведенням польових пошукових та спеціальних польових досліджень, а також екстумацій останків полеглих осіб необхідна обов'язкова перевірка місць проведення робіт на наявність вибухонебезпечних предметів (далі - ВВП). Перевірка місць проведення робіт на наявність ВВП здійснюється спеціалістами-вибухотехніками.

2.7.2. У разі виявлення ВВП слід позначити місцезнаходження ВВП прапорцями і повідомити спеціалісту-вибухотехніку, який супроводжує експедицію. Роботи припиняються до вилучення ВВП. За відсутності в складі експедиції спеціаліста-вибухотехніка після припинення робіт слід повідомити в найближчий військкомат про місцезнаходження ВВП, загородити місце його виявлення і до вилучення ВВП роботи в цьому місці не продовжувати.

2.7.3. Категорично забороняється приносити та зберігати ВВП на території, де проводяться пошукові роботи.

2.7.4. Категорично забороняється розряджати і кидати ВВП, бити по них.

2.7.5. При виявленні ВВП або схожих на них предметів викликаються спеціалісти-вибухотехніки. Мінімальна безпечна відстань, на яку віддаляються люди, становить 200 м.

2.7.6. Забороняється стягувати і розбирати руками дротяні загородження, чіпати дріт та шпагат, знайдені на землі, у траві чи кущах, оскільки поряд з ними можуть бути встановлені міні-сюрпризи вповільненої дії.

2.7.7. Місця для розведення вогнищ повинні бути перевірені спеціалістами-вибухотехніками на відсутність ВВП. Забороняється розведення вогнищ ближче ніж за 50 м від виявлених ВВП.

2.7.8. Рух гусеничної та колісної техніки в місцях проведення робіт дозволяється тільки проходами, попередньо обстеженими спеціалістами-вибухотехніками і позначеними спеціальними знаками. Відхилення техніки від визначених маршрутів забороняється.

2.7.9. Під час роботи на глибині понад 2,5 м для запобігання обвалу ґрунту необхідно укріплювати стінки розкопів дерев'яними щитами та розпирками.

2.7.10. Пункт зберігання пально-мастильних матеріалів у польових умовах повинен бути винесений за межі житлової зони табору експедиції не менше ніж на 50 м, обкопаний ровом і віддалений від відкритого вогню.

2.7.11. Для профілактики кишкових та інших захворювань категорично забороняється вживання сирової води з відкритих джерел.

2.7.12. Виконавці польових пошукових та спеціальних пошукових досліджень, а також екстумації останків полеглих осіб повинні дотримуватися правил особистої гігієни. Усі роботи виконуються в спецодязі та спецвзутті. Під час роботи з останками використовуються гумові рукавички.

2.7.13. Виконавці польових пошукових та спеціальних пошукових досліджень, а також екстумації останків полеглих осіб щодня перед початком роботи проходять інструктаж, про що розписуються в журналі з техніки безпеки.

2.7.14. Особи, які не пройшли інструктажу з техніки безпеки, до робіт не допускаються.

2.7.15. Особи, які не виконують вимог пп. 2.7.1 - 2.7.14 Порядку, від робіт відсторонюються.

3. Екстумація та перепоховання останків полеглих осіб

3.1. Обов'язковою підставою для екстумації та перепоховання останків полеглих осіб має бути Акт про встановлення місця поховання та письмове клопотання до Державної міжвідомчої комісії у справах увічнення пам'яті жертв війни та політичних репресій при Кабінеті Міністрів України (далі - Державна комісія) з обґрунтуванням потреби та зазначенням місця майбутнього перепоховання, а також інформації щодо джерел фінансування заходів з екстумації та перепоховання останків полеглих осіб.

3.2. Право на екстумацію та перепоховання останків полеглих осіб дає дозвіл, порядок та підстави видачі якого визначаються відповідно до законодавства.

Екстумація та перепоховання останків полеглих осіб

здійснюються згідно з програмами Державної комісії.

Якщо в похованні знаходяться останки полеглих громадян кількох іноземних держав, дозвіл на здійснення ексгумації та перепоховання останків полеглих іноземців набуває чинності тільки після погодження з відповідними державами.

3.3. Заходи з ексгумації та перепоховання останків полеглих осіб виконують спеціалізовані підприємства України, які здійснюють таку діяльність згідно зі статутом.

Весь комплекс заходів, пов'язаних з ексгумацією та перепохованням останків полеглих осіб, урахувавши їх збереження (депонування) та транспортування, має виконуватися одним (тим самим) спеціалізованим підприємством України.

3.4. Ексгумацію та перепоховання останків полеглих осіб слід виконувати, як правило, у холодний період року, з дотриманням вимог техніки безпеки, зазначених у пункті 2.7. Порядку, а також з дотриманням санітарних вимог, визначених місцевими комунальними та санітарно-епідеміологічними службами.

Могильні ями повинні розкриватися горизонтальними пластами відповідної товщини (товщина кожного пласта залежить від глибини залягання останків полеглих осіб). При зніманні кожного пласта ґрунтів необхідно прошупати його щупом і обстежити металощупом. Якщо поховання глибоке, а ґрунт м'який, задля уникнення осипання стінок необхідно розширювати його площу або укріпляти стінки.

Розчистку розкопу бажано здійснювати від голови до ніг, горизонтально зрізаючи землю совком. Окремі кістки не можна вилучати зі скелету до повної його зачистки. Вилучення останків полеглих осіб з поховань здійснюється від ніг до голови, завдяки чому створюється вільний простір для роботи.

Якщо поховання здійснене в кілька пластів, ексгумація здійснюється пласт за пластом, починаючи з верхнього. Після вилучення всіх останків полеглих осіб необхідно зачистити дно ями до материкової породи, оскільки можливе подвійне поховання.

3.5. Проведення ідентифікації останків полеглих осіб забезпечується Державною комісією на підставі обстеження знайдених під час польових пошукових та спеціальних експедиційних досліджень, а також ексгумаций солдатських медальйонів, документів, нагород та інших особистих речей полеглих осіб.

Для зберігання знайдених предметів потрібні коробки різних розмірів, вата, обгортка. Виявлений медальйон необхідно герметично запакувати в поліетиленовий пакет, бажано разом із ґрунтом, і надалі оберігати від механічного та іншого впливу до проведення експертизи. Розкривати медальйон належить у лабораторних умовах, пергаментний вкладиш необхідно акуратно розгорнути і просушити, уникаючи прямих сонячних променів.

3.6. Для тимчасового зберігання (депонування) ексгумованих останків полеглих осіб необхідно мати пакувальний папір, поліетиленові пакети та труни, у які повинні вкладатися ексгумовані останки. Кожній труні присвоюється окремий номер. Труни виготовляються у відповідності до чинних стандартів.

Ексгумовані останки полеглих осіб слід зберігати в сухих та вентильованих приміщеннях.

3.7. Після завершення ексгумації має бути проведена належна рекультивация відповідної земельної ділянки.

3.8. Після завершення ексгумації її виконавець упродовж місяця подає до Державної комісії акти про ексгумацію останків осіб, які загинули внаслідок воєн, депортацій та політичних репресій (далі - Акт про ексгумацію останків полеглих осіб) (додаток 2).

3.9. Акт про екстумацію останків полеглих осіб складається особою, уповноваженою спеціалізованим підприємством, що є виконавцем екстумації згідно з вимогами цього Порядку, за участю осіб, уповноважених відповідним органом виконавчої влади або за згодою органу місцевого самоврядування.

Акт про екстумацію останків полеглих осіб підписується особою, відповідальною за виконання екстумації, уповноваженими представниками органу виконавчої влади або за згодою органу місцевого самоврядування та затверджується відповідальним секретарем Державної комісії.

3.10. Перепоховання екстумованих останків полеглих осіб може проводитися на території існуючих або новостворених в Україні поховань, що знаходяться на обліку згідно з вимогами Порядку організації робіт.

3.11. Після завершення перепоховання екстумованих останків полеглих осіб його виконавці впродовж місяця подають до Державної комісії протоколи про перепоховання останків осіб, які загинули внаслідок воєн, депортацій та політичних репресій (далі - Протокол перепоховання останків полеглих осіб) (додаток 3).

3.12. Протокол перепоховання останків полеглих осіб складається особою, уповноваженою підприємством, що є виконавцем перепоховання згідно з вимогами цього Порядку, за участю осіб, уповноважених відповідним органом виконавчої влади або за згодою органу місцевого самоврядування.

Протокол перепоховання останків полеглих осіб підписується особою, відповідальною за здійснення перепоховання, уповноваженим представником органу виконавчої влади або за згодою органу місцевого самоврядування та затверджується відповідальним секретарем Державної комісії.

Перепоховання незахоронених останків полеглих осіб, знайдених випадково, здійснюється згідно з цим Порядком.

3.13. Перепоховання екстумованих останків полеглих іноземців за кордоном України може здійснюватися за клопотанням іноземної установи, яка має на це повноваження згідно з відповідною міжнародною угодою України.

Перевезення контейнерів з екстумованими останками полеглих іноземців через митний кордон України може здійснюватися за наявності Акта про екстумацію останків полеглих осіб та довідки про те, що в контейнері немає вкладень, переміщення яких через державний кордон України заборонено.

Довідка про те, що в контейнері немає вкладень, переміщення яких через державний кордон України заборонено, складається відповідно до вимог статті 22 Закону України "Про поховання та похоронну справу".

4. Упорядкування місць поховання останків полеглих осіб

4.1. Роботи щодо впорядкування відповідних місць поховання останків полеглих осіб здійснюється підприємствами, установами та організаціями, які проводили екстумацію та перепоховання останків полеглих осіб, а також іншими підприємствами, установами і організаціями на договірних засадах.

4.2. Дозволи на виконання робіт з упорядкування місць поховання останків полеглих осіб надаються згідно з законодавством.

Заступник начальника

Додаток 1
до п. 2.4 Тимчасового
порядку здійснення
на території України пошуку,
ексгумації та перепоховання
останків осіб, які загинули
внаслідок воєн, депортацій
та політичних репресій,
і впорядкування місць
їх поховання

ЗАТВЕРДЖЕНО
Секретар регіональної
комісії у справах увічнення
пам'яті жертв війни
та політичних репресій

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(дата затвердження)

АКТ
про встановлення місця поховання осіб,
які загинули внаслідок воєн, депортацій
та політичних репресій

(повна назва населеного пункту)

(дата)

Цей акт складений _____
(прізвище, ім'я та по батькові,

_____ посада та місце роботи особи, уповноваженої підприємством,

_____ установою чи організацією, що є виконавцем польових пошукових

_____ або спеціальних пошукових досліджень)

за участю осіб:

1. _____
(прізвища, імена та по батькові, посади та місця роботи осіб,

2. _____
які підписали цей акт)

про те, що в результаті польових досліджень, під час яких
було _____,
(досліджено документи, опитано свідків тощо)

виконаних _____

(назва підприємства, установи чи організації,

що виконувала польові пошукові або спеціальні

пошукові дослідження)

у період з _____ до _____ на підставі дозволу
(дата) (дата)

(орган влади, який надав дозвіл)

від _____ N _____, встановлено місце поховання

(статус полеглих осіб)

яке розташоване в _____
(повна назва населеного пункту)

Додається : план-схема розташування місця поховання.

Підписи : _____
М.П. (підпис) (прізвище та ініціали)

М.П. (підпис) (прізвище та ініціали)

М.П. (підпис) (прізвище та ініціали)

Додаток 2
до п. 3.8 Тимчасового
порядку здійснення
на території України пошуку,
ексгумації та перепоховання
останків осіб, які загинули
внаслідок воєн, депортацій
та політичних репресій,
і впорядкування місць
їх поховання

ЗАТВЕРДЖЕНО
Секретар регіональної
комісії у справах увічнення
пам'яті жертв війни
та політичних репресій

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(дата затвердження)

АКТ
про ексгумацію останків осіб,
які загинули внаслідок воєн, депортацій
та політичних репресій

(повна назва населеного пункту)

(дата)

Цей акт складений _____
(прізвище, ім'я та по батькові,

_____ посада та місце роботи особи, уповноваженої підприємством,

_____ що є виконавцем ексгумації)

за участю осіб:

1. _____

2. _____
(прізвища, імена та по батькові, посади та місця роботи осіб,

3. _____
які підписали цей акт)

про те, що в результаті ексгумації, виконаної _____

_____ (повна назва підприємства, що є виконавцем ексгумації)

у термін з _____ до _____ на підставі дозволу Державної
(дата) (дата)

міжвідомчої комісії у справах увічнення пам'яті жертв війни та політичних репресій від _____ N _____, з місця поховання, зареєстрованого відповідно до Акта про встановлення місця поховання осіб, які загинули внаслідок воєн, депортацій та політичних репресій, від _____ N _____, ексгумовано останки _____ осіб _____, які вкладено в (кількість словами) (статус полеглих осіб)

домовини N _____

Підписи : _____
М.П. (підпис) (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

Додаток 3
до п. 3.11 Тимчасового
порядку здійснення
на території України пошуку,
ексгумації та перепоховання
останків осіб, які загинули
внаслідок воєн, депортацій
та політичних репресій,
і впорядкування місць
їх поховання

ЗАТВЕРДЖЕНО
Секретар регіональної
комісії у справах увічнення

пам'яті жертв війни
та політичних репресій

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(дата затвердження)

ПРОТОКОЛ
перепоховання останків осіб,
які загинули внаслідок воєн,
депортацій та політичних репресій

(дата)

На території місця поховання в _____,
(назва населеного пункту)

zareestrovanoogo vidpovidno do Akta pro vstanovlennia misca
pohovannia osib, yakii zagynuuli vnaslidok voen, deportatsii ta
politichnikh represii vid _____ N _____, u period z _____ do
(data) (data)

na pidstavii dozvolu Derzhavnoi mizvidomchoi komisii u spravax
uvichnennia pam'яти жертв _____
(назва підприємства, яке виконало перепоховання)

voini ta politichnikh represii vid _____ N _____ zdii-sneno
perepohovannia ostatnikh poleglikh osib _____
(status poleglikh osib)

kil'kistiu _____
(slovami)

Дані про перепоховання останків полеглих осіб							Дані про ексгумацію останків згідно з Актами про ексгумацію останків полеглих осіб	
N	блок	ряд	но- мер	прізвище, ім'я та по- батькові	дата	дата	лі	загибе- лі
з/п	(ква- ртал)	(ярус)	мо- ги- ли		наро- джен- ня		(похо- вання)	

(посада та місце роботи особи, уповноваженої підприємством,

що є виконавцем перепоховання)

(підпис)

(прізвище, ім'я та по батькові)

